

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahanke, Kangaslammin Energia Oy, Kaidatvedet, Parkano ja Ikaalinen

Kangaslammin Energia Oy on pyytänyt 23.1.2026 Lupa- ja valvontavirastolta (myöhemmin myös LVV) lausuntoa Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahankeeseen liittyvästä Natura-arvioinnista. Natura-arviointi on päivätty 31.10.2025 ja sen on laatinut FCG Rakennettu Ympäristö Oy. Hanke sijoittuu osittain Kaidatvedet Natura-alueen läheisyyteen.

1 Kaidatvedet Natura 2000-alue

Kaidatvedet Natura 2000 -alue (FI0336005) on 244 hehtaarin laajuinen luontodirektiivin mukainen, erityisten suojelutoimien alue (SAC). Se sijaitsee Parkanossa. Alue on kapeaan murroslaaksoon syntynyt järviketju. Maapinta-alaa alueeseen kuuluu noin 55 ha ja vettä 180 ha. Kohteen suojelun perusteina ovat luontodirektiivin liitteen I luontotyypeistä humuspitoiset järvet ja lammet, pikkujoet ja purot, silikaattikalliot, kallioiden pioneerikasvillisuus, luonnonmetsät ja puustoiset suot. Lisäksi suojelun perusteena on yksi luontodirektiivin liitteen II-laji liito-orava.

Natura-alueen suojelun tavoitteena on säilyttää alueen ekologinen merkitys osana Natura-verkostoa. Suojelun ja hoidon tavoitteena on turvata luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila luonnonmukaisten prosessien avulla.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Hankealueelle suunnitellaan enintään 19 uuden tuulivoimalan rakentamista ja aurinkovoimaa enintään 148 hehtaaria. Hankealue sijoittuu pääosin Parkanon kaupunkiin, mutta alueella on myös Ikaalisten enklaavi Rukonevalla. Hankkeessa sähkönsiirron verkkoliityntää varten rakennetaan uusi 110 kV:n tai 400 kV:n ilmajohto.

- SVE1: 28 kilometriä pitkä 110/400 kV voimajohto tuuli- ja aurinkovoimala-alueelta pohjoiseen. Liitetään kantaverkkoon Fingridin **suunnitteilla** olevalle uudelle sähköasemalle Parkanon pohjoisen suunnittelualueen kautta
- SVE2: 18 kilometriä pitkä 110/400 kV voimajohto tuuli- ja aurinkovoimala-alueelta itään. Liitetään kantaverkkoon Fingridin suunnitteilla olevalle uudelle sähköasemalle Parkanon eteläisen suunnittelualueen kautta.

- SVE3: 12 kilometriä pitkä 110 kV voimajohto tuuli- ja aurinkovoima-alueelta kaakkoon. Liitetään sähköverkkoon Leppäkosken Sähkö Oy:n Paunuperän sähköasemalla.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arvioinnissa keskitytään erityisesti sähkönsiirtoreitti SVE2:n vaikutuksiin alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan. Sähkönsiirtoreitti SVE2 sijaitsee noin 0,1 kilometrin päässä Kaidatvedet Natura-alueesta, muiden rakenteiden sijaitessa selvästi tätä kauempana. Etäisyyksien perusteella Natura-luontotyyppeihin ei ole arvioitu kohdistuvan suoraa pinta-alamenetystä, reunavaikutuksen lisääntymisestä aiheutuvia vaikutuksia tai hankkeen toteuttamisesta johtuvia hydrologisia muutoksia Natura-alueella.

Hankkeen luontoselvitysten yhteydessä sähkönsiirtoreitiltä SVE2 ei ole tehty havaintoja liito-oravasta, mutta potentiaalisia elinympäristöjä liito-oravalle esiintyi erityisesti Riuttasjärven länsirannalla, joka on Kaidatveden Natura-alueen läheisyydessä. Natura aluetta lähimmät havainnot liito-oravasta ovat Lajitietokeskuksen mukaan (6/2025) noin 1,6 km päässä lounaassa Kaidatveden Natura-alueesta. Hankkeen toteuttaminen ei vaikuta suoraan lajin todettuihin elinympäristöihin, vaan vaikutukset muodostuvat lajien kulkureitteihin ja potentiaalsiin tulevaisuuden elinympäristöihin kohdistuvista muutoksista. Hanke lisää metsäisten elinympäristöjen pirstoutumista uusien sähkönsiirtoreittien, teiden ja voimalapaikkojen myötä, mikä voi jonkin verran vaikeuttaa liito-oravan liikkumista hankealueella.

Natura-alueen liito-oravaan kohdistuvat keskeiset vaikutukset liittyvät erityisesti SVE2 sähkönsiirtoreittiin, joka katkaisee tai siirtää liito-oravan kulkureittejä. Uusi 110 kV ilmajohto vaatii 46–50 ja 400 kV ilmajohto 56–62 metriä leveän johtokäytävän reunavyöhykkeet huomioiden. Vaikka liito-orava pystyy ylittämään liitämällä keskimäärin 50 metriä leveän aukean riittävän korkean puuston turvin, etenkin 400 kV -vaihtoehto vaikuttaa liito-oravan liikkumiseen Natura-alueelta lounaaseen, sillä ainakin osa lajin yksilöistä joutuu etsimään uusia kulkureittejä voimajohdon toiselle puolelle.

Kangaslammin hankkeen SVE2:n lisäksi Natura-alueen lounaispuolelle on suunnitteilla Takakangas–Pihlajaharjun 110 kV -sähkönsiirto, ja samaan johtokäytävään on mahdollisesti tulossa myös Haitinkankaan 400 kV -reitti. Toteutuessaan yhteinen käytävä voisi olla noin 64 m avoin ja reunavyöhykkeineen noin 84 m leveä, mikä muodostaisi SVE2:ta suuremman leviämiseen liito-oravalle. Vaikka Haitinkankaan hanke ei toteutuisi, liito-oravaan ja sen käyttämiin kulkureitteihin kohdistuvat yhteisvaikutukset on arvioitu merkittäviksi, jos SVE2 toteutetaan 400 kV -vaihtoehdon mukaisena.

400 kV -ilmajohdon haitalliset vaikutukset liito-oravapopulaatioiden mahdollisuuksiin liikkua Natura-alueen eteläpuolelle on arvioitu merkittäviksi. Johtoalueelle toteutettavalla viherkäytävällä vaikutuksia voidaan vähentää ei-merkittäviksi. Natura-alueen lounaispuolelle toteutettavan puustoisien viherkäytävän tavoitteena on turvata liito-oravan liikkuminen johtoalueen etelä- ja pohjoispuolen välillä. Lisäksi arvioinnissa esitetään

vaikutusten lieventämiskeinona sähkönsiirron toteuttamista 400 kV ilmajohtoon sijaan 110 kV voimajohtolla.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia voidaan pitää riittävänä ja asianmukaisesti laadittuna sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu hanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kaidatvedet alue on hyväksytty Natura 2000 -verkostoon.

Arvioinnin toteuttamistapa

Arviointi on laadittu kirjallisuuteen sekä Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yhteydessä laadittuihin selvityksiin ja muihin aineistolähteisiin tukeutuen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arvioinnin tukena olisi ollut perusteltua hyödyntää nykyistä laajemmin maast selvitysten yhteydessä tehtyjä havaintoja erityisesti johtokäytävän alueelta. Näin olisi ollut mahdollista arvioida tarkemmin voimajohtokäytävän reunavaikutuksia. Metsähallitus on antamassaan lausunnossaan todennut, että liito-oravaa koskevaan arviointiin sisältyy merkittävää epävarmuutta, koska lajin esiintymistä Kaidatvedet Natura-alueella ja sen lähialueilla ei ole kattavasti kartoitettu. LVV:n näkemyksen mukaan Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahankkeen luontoselvitysraportin perusteella sähkönsiirtoreitin alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on tehty liito-oravaselvityksiä Kaidatvedet Natura-alueen tuntumassa. Raportointiin jää kuitenkin jossain määrin epävarmuutta, sillä esitettyyn kartta-aineistoon jää tulkinnanvaraa tehtyjen selvitysten tarkasta kohdentumisesta.

LVV katsoo, että hanke ja sen vaikutusmekanismit on kuvattu ja arvioitu pääosin asianmukaisesti. LVV kiinnittää kuitenkin huomiota eräisiin epämääräisyyksiin. Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset liittyvät käytännössä ainoastaan hankevaihtoehtoon SVE2, minkä vuoksi Natura-arviointi olisi selkeyden vuoksi voinut keskittyä yksinomaan tämän vaihtoehdon käsittelyyn ja kuvaukseen. Lisäksi Metsähallitus on nostanut esiin antamassaan lausunnossaan, että sähkönsiirtoreitin SVE2 alavaihtoehtojen kuvaus jää osin epätarkaksi. Hankekuvauksessa todetaan, että hanke voidaan toteuttaa joko 110 kV:n tai 400 kV:n voimajohtolla, mutta Natura-arvioinnissa 110 kV:n voimajohtoa tarkastellaan varsinaisen hankevaihtoehdon sijasta lieventämiskeinona. Tämä esitystapa heikentää alavaihtoehtojen keskinäisen vertailun ja vaikutusarvioinnin tulkittavuutta.

Arviointi on kohdennettu Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan, koska vaikutuksia luontotyyppeihin ei ole arvioitu aiheutuvan. Natura-arvioinnissa on lisäksi keskitytty ensisijaisesti sähkönsiirron reittivaihtoehdon SVE2 vaikutuksiin Natura-alueelle, mitä Lupa- ja valvontavirasto pitää perusteltuna ottaen huomioon tuuli- ja aurinkovoima-alueen sekä muiden sähkönsiirtoreittien sijainnin suhteessa Natura-alueeseen.

Arvio vaikutuksista Kaidatvedet suojelutavoitteisiin

Arvioinnin kohteena oleva sähkönsiirtoreitti ei ole Kaidatvedet suojelutavoitteiden mukaista toimintaa, sillä hanke voi aiheuttaa vaikutuksia, jotka heikentävät alueen suojelun perusteena olevia luontoarvoja. Arvioinnissa tunnistetut vaikutukset Kaidatvedet Natura-alueen koskemattomuuteen koostuvat sähkönsiirron vaikutuksista liito-oravan kulkureitteihin katkaisemalla tai siirtämällä niitä.

Voimajohtoreitiltä Kaidatvedet Natura-alueelle on matkaa noin 100 metriä ja Natura-alueen eteläosa on kuvioltaan pääosin silikaattikallio-luontotyyppiä. Huomioiden Natura-alueen ja voimajohtoreitin välille jäävä etäisyys sekä se, ettei silikaattikallion arvioida olevan kovin herkkä luontotyyppi, yhtyy LVV esitettyyn arvioon, ettei hankkeesta aiheudu todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia alueen suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin.

Hankkeen maastaselvityksissä ei ole tehty havaintoja liito-oravasta, jonka vuoksi hankkeen toteuttamisen ei arvioida vaikuttavan suoraan lajin todettuihin elinympäristöihin, vaan ainoastaan lajin kulkureitteihin ja potentiaaliin tulevaisuuden elinympäristöihin. Metsähallitus on antamassaan lausunnossa todennut, että Natura-alueen eteläosat ja alueen eteläpuolinen Salmikallio on liito-oravan elinympäristömallinnuksessa arvioitu lajin kannalta erittäin potentiaalisiksi elinympäristöiksi. Mikäli liito-orava esiintyy tällä alueella, tulee hankkeen toteuttaminen heikentämään todennäköisesti merkittävästi lajin esiintymistä Natura alueen eteläosissa. Hankkeen osalta tehdyissä luontoselvityksissä ei kuitenkaan ole tehty havaintoja liito-oravasta, eikä alueelta ole aiempia havaintoja, minkä vuoksi LVV yhtyy tehtyyn arvioon, että liito-oravan osalta vaikutukset kohdistuvat liito-oravan kulkureitteihin ja potentiaaliin tulevaisuuden elinympäristöihin. Yhteysviranomaisen pitää tehtyä arviointia perusteltuna, että hankkeella on merkittäviä vaikutuksia liito-oravaan hankkeen vaikuttaessa liito-oravan kulkureitteihin.

Lieventävät toimenpiteet

Mikäli Natura-arvioinnissa merkittävien vaikutusten mahdollisuutta ei pystytä poissulkemaan, tulee vaikutuksia lieventää. Natura-arvioinnissa lieventäminen on tehtävä konkreettisin, todistetusti tehokkain ja suojeluperustekohtaisesti määritellyin toimin. Natura-arvioinnissa vaikutukset arvioidaan ensin ilman lieventävää toimenpidettä ja sitten sen kanssa.

Liito-oravan kulkuyhteyksien turvaamiseksi Kaidatvedet Natura-alueen lounaispuolella esitetään toteutettavaksi suunnitellun voimajohtoalueen poikki puustoinen viherkäytävä. Viherkäytävän ohjeellinen sijainti perustuu liito-oravan elinympäristön soveltuvuuden todennäköisyyssmalliin sekä Metsäkeskuksen latvusmalliin, ja se pyritään sijoittamaan kohtaan, jossa johtoalueen molemmin puolin on mahdollisimman korkeaa puustoa. Viherkäytävän tarkoituksena on varmistaa liito-oravan liikkuminen johtoalueen etelä- ja pohjoispuolisten elinalueiden välillä. Viherkäytävän tarkempi sijainti ja toteutuksen yksityiskohdat määritellään hankkeen jatkosuunnittelussa.

Viherkäytävä toteutetaan noin 50 metrin levyisenä ja sen puusto hoidetaan liito-oravalle soveltuvana, sekapuustoisena ja erirakenteisena kokonaisuutena, jossa suositaan havupuuvaltaisuutta ja säilytetään myös lehtipuita ja katajia. Johtoalueella puuston enimmäiskorkeus on sähköturvallisuussyistä noin 10 metriä, ja tätä korkeammat puut poistetaan valikoivasti kaatamalla ne lahoppuiksi. Viherkäytävän kohdalla käytetään tarvittaessa korkeampia pylviä ja lyhyempää jänneväliä. Lievennystoimenpiteenä esitetään sähkönsiirto toteutettavaksi 110 kV:n ilmajohtolla, jolloin johtoalueen kokonaisleveys on noin 46–50 metriä. Tätä pidetään liito-oravan ylitettävissä olevana, eikä hankkeen arvioida aiheuttavan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan.

Lupa- ja valvontavirasto painottaa, että Natura-arvioinnissa tulee sitoutua asianmukaisesti lieventämiskeinoihin, jotta todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus vältetään. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan arvioinnissa esitetyt lievennystoimenpiteet on kuvattu yleispiirteisesti, eikä arvioinnista käy riittävän selkeästi ilmi, mitkä toimenpiteet tullaan toteuttamaan käytännössä ja millä tavoin niiden toteuttaminen varmistetaan.

Lupa- ja valvontavirasto myös muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan “lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa ja millaisia järjestelyjä otetaan käyttöön toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi.”.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei edellä mainitussa ohjeessa esitetyt tietovaatimukset tule lieventämistoimenpiteiden osalta tässä arvioinnissa täytetyiksi, eikä lieventämistoimien osalta esitettyä arviointia voida pitää riittävänä, jotta Kaidatvedet suojeluperusteena olevaan liito-oravaan aiheudu Kangaslammen hankkeesta yksin tai

yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat merkittävät heikennykset voitaisiin poissulkea.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntöönpanon onnistuminen (Komission tiedoksi C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Arvioinnissa ei ole esitetty lainkaan suunnitelmaa Natura-alueen suojeluperusteena olevan liito-oravan kulkureittien seurantaan, vaikka hankevaihtoehdon SVE2 osalta esitetty arviointi on ehdollinen sille, että hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia lievennetään. LVV pitää tätä selkeänä puutteena.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen, jonka mukaan Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahankkeen sähkönsiirron hankevaihtoehdosta SVE2 aiheutuu todennäköisesti merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Kaidatvedet Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan hankkeen katkaistessa ja siirtäessä liito-oravan kulkureittejä.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että merkittävien vaikutusten poissulkeminen edellyttää sitoutumista Natura-arvioinnissa esitettyihin lieventämistoimenpiteisiin. LVV katsoo, että arvioinnissa esitetyt lievennystoimenpiteet voivat oikein toteutettuna lieventää liito-oravaan kohdistuvat vaikutukset ei-merkittäväksi. Arvioinnissa ei kuitenkaan ole esitetty lieventämistoimenpiteiden toteuttamista siinä määrin täsmällisesti, että Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan kohdistuvien merkittävästi heikentävien vaikutusten poissulkemista voitaisiin pitää riittävällä varmuudella osoitettuna. Lisäksi arvioinnissa ei ole esitetty lieventämistoimenpiteitä koskevaa seurantasuunnitelmaa.

Edellä esitetty huomioon ottaen Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että mikäli Kangaslammin hankkeessa tullaan edistämään sähkönsiirron osalta hankevaihtoehtoa SVE2, tulee Natura-arviointia täydentää lieventämistoimenpiteiden täsmällisen kuvauksen sekä niiden toteuttamisen ja seurannan osalta ennen kuin hankkeen vaikutukset Kaidatvedet Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan voidaan luotettavasti katsoa poissuljetuiksi.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Aino Niemi ja ratkaisut johtava asiantuntija Riitta Ryömä. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

3 Käsittelymaksu

Suoritemaksu on 1328 euroa. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 16 työtuntia. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihe: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/54242/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/54242/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ryömä Riitta 21.04.2026 15:14

Esittelijä Niemi Aino 21.04.2026 15:15